

ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата юридичних наук, доцента ПАВЛЮК Наталії Михайлівни
на дисертацію ПРИЗА Олександра Олександровича
на тему: «Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання
цивільно-правових зобов'язань суб'єктів агробізнесу»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми. Актуальність обраної Олександром Олександровичем Призом тематики дисертаційного дослідження обумовлена науково-теоретичними потребами доктрини цивільного та земельного права, а також тенденціями правозастосування. Нові виклики сучасності обумовлюють необхідність формування надійного механізму виконання зобов'язань, особливо у сфері агробізнесу. Відносно новелою сучасного цивільного права є довірча забезпечувальна власність, яка була нещодавно впроваджена в Цивільний кодекс України, у зв'язку з активною реалізацією євроінтеграційних процесів.

Сфера агробізнесу характеризується високою потребою у додаткових ресурсах та кредитуванні. Водночас, сезонний та ризикований характер сфери агробізнесу визначають несприятливе середовище для кредитування суб'єктів агробізнесу.

У зв'язку з цим, формування надійного та ефективного механізму забезпечення виконання зобов'язання у сфері агробізнесу є передумовою стабільності аграрного ринку та ефективності сільськогосподарської діяльності, що обумовлює актуальність дослідження довірчої забезпечувальної власності через призму господарської діяльності суб'єктів агробізнесу.

Варто акцентувати увагу на тому, сьогодні інститут довірчої власності потребує ґрунтового доопрацювання як з точки зору формування єдиного завершеного доктринального підходу до розуміння її змісту та сутності, так і з точки зору формування цілісного та послідовного нормативно-правового регулювання. У сучасній науці цивільного та земельного права відсутні комплексні дослідження дисертаційного рівня, присвячені вивченню потенціалу довірчої забезпечувальної власності в контексті застосування її суб'єктами агробізнесу. У зв'язку з цим, дисертаційне дослідження Олександра Олександровича Приза має високу цінність, актуальність та відповідає тенденціям розвитку науки і практики.

Проблемні питання правової природи та особливостей правового регулювання довірчої власності досліджували такі вчені як: К. С. Бондаренко, Г. В. Буяджи, А. А. Гончарук, В. В. Дектярьов, Н. М. Дихта, О. В. Ільків, Ю. С. Канарик, Р. А. Майданик, К. Г. Некіт, А. О. Рябчинська та А. В. Ходирева. Водночас, варто зауважити про відсутність

комплексного наукового дослідження інституту довірчої забезпечувальної власності в контексті його застосування суб'єктами агробізнесу.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень дисертаційного дослідження.

Положення наукового та практичного характеру, викладені в дисертаційному дослідженні Олександра Олександровича Приза мають високий рівень обґрунтованості та аргументовані з дотриманням правил формальної логіки.

Дисертантові вдалося досягнути високого рівня наукової обґрунтованості одержаних результатів завдяки використанню відповідних меті і завданню дослідження методів наукового пізнання. Система застосованих методів складається з загальнонаукових та спеціально-юридичних методів. Зазначена система методів дозволила повно та всебічно дослідити обрану тему дослідження та сформулювати нові положення наукового та практичного характеру. Варто також відмітити великий обсяг джерельної бази, опрацьованої дисертантом у ході підготовки дисертаційного дослідження, що безпосередньо забезпечило достовірність одержаних результатів. Достовірність результатів дисертаційного дослідження Олександра Олександровича Приза підтверджується апробацією основних положень дисертаційного дослідження у ряді наукових публікацій, а також результатами обговорення на науково-практичних конференціях.

Заслужують на особливу увагу висновки дисертанта з приводу правової природи довірчої власності та її визначення через призму особливої правової конструкції квазівласності. Високу практичну цінність мають положення дисертаційного дослідження щодо виокремлення векторів удосконалення правового регулювання довірчої забезпечувальної власності в контексті діяльності суб'єктів агробізнесу. Важливими для розвитку доктрини і практики є висновки дисертанта щодо системи прав та обов'язків суб'єкта агробізнесу як довірчого засновника за договором про встановлення довірчої власності.

Висновки теоретичного та практичного характеру, сформовані в дисертаційному дослідженні, формують фундаментальну цілісну концепцію довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань суб'єктами агробізнесу. Таким чином, дисертаційне дослідження Олександра Олександровича Приза характеризується високим рівнем обґрунтованості, науково-теоретичної та практичної цінності.

Наукова новизна одержаних результатів. Достовірність та наукова новизна науково-теоретичних та практичних висновків за результатами проведеного Олександром Олександровичем Призом дисертаційного дослідження обумовлюється значною за обсягом джерельною базою та не викликає сумніву.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у тому, що дисертація Олександра Олександровича Приза є першим комплексним загальнотеоретичним

дослідженням дисертаційного рівня з приводу довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань саме через призму діяльності суб'єктів агробізнесу. За результатами глибинного критичного аналізу зазначеної проблематики дисертантом сформульовано низку положень наукового та практичного характеру.

Заслужують на особливу увагу пропозиції дисертанта щодо застосування інституту майнового поручительства у правовій конструкції довірчої забезпечувальної власності. Вагоме практичне значення мають висновки дисертанта щодо визначення системи об'єктів довірчої власності.

У зв'язку з цим, можна зробити висновок про те, що одержані дисертантом результати мають високий рівень наукової новизни.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження. Сформульовані дисертантом положення мають високе практичне значення та можуть бути застосовані у різних сферах діяльності, а саме у нормотворчій, науковій, освітній, правозастосовній діяльності.

Положення дисертаційного дослідження можуть бути застосовані в ході удосконалення правового регулювання довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язань суб'єктів агробізнесу. Також, одержані дисертантом висновки наукового та практичного характеру можуть бути покладені в основу формування програми навчальних дисциплін з цивільного, аграрного та земельного права. Важливе значення положення дисертаційного дослідження мають для подальших наукових досліджень, а також розвитку доктрини цивільного, аграрного та земельного права. Положення науково-теоретичного характеру, сформульовані дисертантом, можуть бути покладені в основу підготовки підручників, навчально-методичних матеріалів.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Віддаючи належне здобуткам дисертаційного дослідження Олександра Олександровича Приза, слід звернути увагу на деякі висновки і твердження, що викликають певні сумніви, недостатньо обґрунтовані положення, зокрема:

1. На сторінці 74 у висновках до Розділу I дисертант вказує на те, що можливість надійного забезпечення виконання кредитного зобов'язання в аграрній сфері дозволить збільшити господарський потенціал суб'єктів агробізнесу та вплине на економічний розвиток держави, так як аграрна сфера є стратегічно важливою. Водночас, потребує удосконалення та систематизації перелік позитивних та негативних рис наявної моделі довірчої забезпечувальної власності з метою максимальної адаптації вказаного інституту до потреб суб'єктів агробізнесу.

2. На сторінці 75 висновків до Розділу I вказано, що зміст правовідносин довірчої власності в цілому характеризується комплексним поєднанням речового та зобов'язального

аспектів, що формують взаємоузгоджену систему. Однак, вбачається за необхідне визначити більш глибоке співвідношення речової, зобов'язальної та забезпечувальної природи довірчої власності як способу забезпечення виконання зобов'язання.

3. На сторінці 143 висновків до Розділу II зазначено, що цінні папери можуть забезпечити функцію об'єкта довірчої власності, оскільки в подальшому, звернувши на такий об'єкт стягнення, кредитор за первинним зобов'язанням зможе здійснити задоволення своїх майнових прав та інтересів. Водночас, вказане положення є дискусійним в доктрині цивільного права, а тому потребує додаткової аргументації дисертантом в контексті особливостей та порядку використання цінних паперів як об'єктів довірчої власності.

4. На сторінці 146 висновків до Розділу II передбачена критика встановлених строків прострочення виконання зобов'язання як підстави звернення стягнення на предмет довірчої власності. У зв'язку з цим, потребує більш глибокої аргументації вказана позиція дисертанта із зазначенням конкретних строків та порядку звернення стягнення у випадку їх прострочення.

Однак, зазначені зауваження формують поле для дискусій та вектори для подальших наукових досліджень, та не впливають на загальну високу позитивну оцінку дисертаційного дослідження Олександра Олександровича Приза.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Приза Олександра Олександровича на тему: «Право довірчої власності як спосіб забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань суб'єктів агробізнесу» є завершеною, самостійно виконаною кваліфікованою науковою працею, що має вагоме теоретичне і прикладне значення, яка відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, а її автор Приз Олександр Олександрович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Офіційний опонент доцент кафедри права Львівського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад» Міжрегіональна Академія управління персоналом», кандидат юридичних наук, доцент **Наталія ПАВЛЮК**